

Izhaja vsak torek in soboto v tednu ob 11. uri predpoldne za mesto ter ot 3. uri popoldne za deželo. Ako padena dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrtletno 2 K. Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarz v Šolskih ulicah in Jellersitz v Nunskih ulicah po 8 vin.

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Vetturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računijo po peti vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič).

Tržaški dogodki v pravi luči.

Zelo različna so mnenja o uzrokih tržaškem nemirom; razni glasovi sodijo raznotero o prvotnih virih temu nevarnemu pojavu, — težko pa je določiti, katera sodba je najboljša, kajti reči se sme, da vsi glasovi govoré več ali manj resnico.

Trst ni zagrajen pred ostalim svetom, marveč tržaško življenje in tržaški odnošaji so skoro na dlani širši javnosti. Iz časopisov tudi ve svet ono, kar je potrdil ministerski predsednik, namreč, da živi v tem mestu mnogo sumljivih elementov, ki lazijo okrog brez dela, ali še bolje: ki se skrivajo o belem dnevu po duplih in stopijo takrat v „aktivnost“, kadar jih, — zmožne za marsikaj, — kdo najame; iz časopisov ve svet, da je Trst ognjišče italijanske irredente, katerej zvesta opora, ako ne še kaj več, je tržaško židovstvo in katera irredenta le streži po priliki, da bi izvršila svoj političen čin nasproti Avstriji in Slovanom; iz časopisov ve nadalje svet, da se v Trstu sestavljajo socijalistični življi najradikalnejše vrste, kakor tudi oni življi, kateri nosijo v svojem programu načelo upornosti proti vsemu obstoječemu družabnemu redu, proti vsem oblastvom in zakonom. In ko svet vse to ve, potem se ni čuditi, ako Trstu najoddaljenejši glasovi sodijo, da zadnjih žalostnih dogodkov ni zakrivilo delavsko vprašanje kot tako samo na sebi, marveč ponajveč oni faktorji, katerim je blagor delavstva popolnoma tuj pojem.

Popolnoma naravno je pa tudi, da so te pojave provzročili nezadovoljni delavci-kurjači na Lloydovih parnikih neposredno, saj z nezadovoljnimi delavci je šlo vse, kar je v Trstu „nezadovoljnega“, čeravno je n. pr. „nezadovoljnost“ irredente druge vrste, nego pa nezadovoljnost delavcev-trpinov pri podjetju Lloyd. Saj med socijalistično organizacijo, katera igra vlogo zaščitnika delavskega stanu in ono organizacijo,

katera nosi v Trstu naslov irredente ter naposled med ono tamno armado, ki je razvila na dvorišču tržaške plinarne kritični petek dopoldne svoj črni prapor z rudečimi zvezdami — baje ni posebno velikega razločka; — vse to pa je na sarkastičen način, bi dejali, nekako posebljeno v onem dr. Ellenbogenu, ki se je pred ministerskim predsednikom v državnem zboru vrgel v prsa in mu z narejenim ogorčenjem kazal prestreljeni klobuk, katerega so se držali človeški možgani. . . .

Ako je torej resnica, — in mi nimamo ne dvomimo na tem —, da so tržaške izgrede prouzročili in aranžirali ljudje, ki za delavca nimajo nobenega srea, pač pa podpirajo skrivoma one elemente, ki se izdajajo za voditelje delavstva, a so v resnici vse kaj drugega nego pravi prijatelji delavcev — potem si ti ljudje niso mogli izbrati za svoje posebne namene, o katerih je govoril dr. Koerber, boljše prilike, nego je bil — delavski štrajk. Kajti ne moremo si misliti, da bi bilo v Trstu, čeravno je ondi dokaj razvita irredentistična propaganda, mogoče kar na vrat na nos drugače uprizoriti nastope, kakoršni so se razvili pod naslovom „delavski izgredi“, katere so znali izkoristiti za svoje namene znani sumljivi življi.

Tem življem pač ni šlo po dlaki, da bi se bila stvar izvršila brez one nevarne primesi, ki nima z delavskim vprašanjem kot takim ničesar opraviti in zaradi tega so se pojavili na javnih tržaških ulicah ljudje, ki niso od delavstva in ki sploh ne živijo od poštenega dela, marveč katerim bi se lahko dalo vsak drugi naslov.

Kakor znano iz poročil pričujočih, bi delavski štrajk sam na sebi ne bil prouzročil nobene nesreče, kajti dejstvo, da je za hip odložilo 30.000 delavcev po raznih podjetjih delo in se šlo po mestu sprehajati, je bilo le dokaz izražanja simpatij za tovariše-trpine na Lloydovih parnikih in znak velike solidarnosti mej delavci. Te mase, izrazivše s tem sočutje s štrajkujočimi kurjači, bi

prav gotovo ne bile storile nikomur žalega in bi se na samo povelje policije mirno razšlo in proti tem masam bi tudi policiji ne trebalo nastopati s strogostjo. Ker pa je policija zasledila, da so se med delavce pomešali nevarnejši življi in celo, kakor govoré poročila, anarhisti, tedaj je stvar postala resna in treba je bilo drugih pripomočkov, da se prepreči kaj hujšega, kar je bilo tudi nameravano. Iz vrst poštenih delavcev ni bilo nobenega trdovratnega upora proti varstveni oblasti, marveč upor je prišel iz vrst najete brezposelne druhali. Ko je prišel prvi kamen proti policiji, je bilo znano, da ga ni vrgel poštene delavec in ko je padel, ne v gneči, marveč na prostem, zadet od kroglje, redar Miklus, je bilo gotovo, da je sprožil nanj samokres človek, kateremu je državna policija v Trstu trn v očeh in kakoršnih mrgoli v tem mestu.

Ko je začelo padati na policiji v pomoč prispelo vojaštvo kamenje in druge težke stvari, tedaj to kamenje ni priletelo iz rok poštenih delavcev, marveč iz vrst onih sumljivih življev, ki so se skrivali za hrbtom radovedne vrveče množice, ki niti ni vedela, kaj vse to pomeni in so metali v vojake iz zasede, brezvestno izpostavivši s tem smrti in ranjenju ljudi, ki so bili na uprizoritvi teh dogodkov popolnoma nedolžni. Vsak razumen človek mora spoznati, da je bila skrajna blaznost, napadati oboroženo vojaštvo, katero je po svojih strogih pravilih v takem slučaju dolžno rabiti orožje in ljudje, ki so vojaštvo izzivali, so vedeli, da sledi takemu početju usodepolni odziv. Kaj drugega je torej to bilo nego izraz brezmejnega sovraštva proti avstrijski armadi od strani onih elementov, ki so menili, da je trenutek tu, da izvrše jeden svojih nameravanih eksperimentov s Trstom. Kako zlobno je torej še kriviti nedolžno vojaštvo vse nesreče, kakor je to storil žid Ellenbogen in ž njim soglašujoči socijalisti. Ali je vojaštvo uprizorilo izgrede? Zakaj pa

ni najeta druhal kamenjala onih, ki so prvi prouzročili nesrečo? Zakaj je pobijala okna, ruvala svetilke, razbijala prodajalnice? Ali so bile svetilke uzrok Lloydovi trmi? In zakaj je Lloyd, ako je naposled spoznal opravičenost zahteve kurjačev, tako dolgo čakal, da je prišla nevarnost in zakaj ni ugodil kurjačem že koj prve dni? Ali je Lloyd mar hotel, da pride do kaj strašnega? Soditi po nekaterih izjavah, da ima tudi v uradništvu Lloyda mnogo zavetja irredenta, bi smeli kaj takega sumiti.

In kaj bi se bilo, po tacihi znamenjih, zamoglo zgoditi s Trstom, da ni nastopilo vojaštvo, to si vsakdo lahko misli.

Z jedno besedo: vse je kazalo na to, da so se pod krinko štrajka pripravljali v Trstu izvanredni dogodki, katere je preprečila v zadnjem hipu avstrijska vojaška sila in da zadeva sovraštvo znanih elementov našč vojaštvo le zaradi tega, ker je isto vojaštvo preprečilo te dogodke.

Irredenti pa je s tem dan nov pouk, da se jej ni šaliti z avstrijskimi puškami in bodali ter da naj si za v bodoče raje premisli.

In konečno jedno dve na naslov delavstva in vlade. Našemu poštenemu delavstvu bi bilo prav svetovati, naj se ne da več zavajati od izvestnih socijalističnih kolovodij k nedostojnim izbruhom, — kolovodij, ki često, kakor se je to pokazalo prav v Trstu, služijo drugim nego delavskim svrham; marveč pomislijo, kaj bi bilo, ako bi sledili hujskačem, ki iz nezadovoljnosti delavca kujejo le za se kapitai in zastopajo naj svoje pravice vedno le resno, mirno in dostojno častitega delavskega stanu. Vladi pa veljajo najbolj besede, katere je izrekel na shodu katol. pol. društva na Dunaju dunajski občinski svetnik dr. Porzer, govoreč o tržaških dogodkih. Dr. Porzer je dejal: „Sploh v Trstu in v Primorju ne bo boljše, če se ne uvede temeljito nov zistem. Poguma je treba, da se merodajni krogi javno postavijo na avstrijsko sta-

to uljudnost in pojasnilo dostojno zahvalila, se vrneva mimo straže, ki je „prezentirala“ mojemu prijatelju, na postajališče električne železnice, kije poleg tega zavoda, ter se vrneva v pol nri do Bude, kjer je postaja železnice na zobce, ki vodi na znameniti Švabhegy-Švabenberg (258 m. visok).

Vožnja na Švabenberg in nazaj.

V minulih stoletjih je bil neki ves obširni Švabenberg ogromni pragozd. Dandanes pa je ves posejan s krasnimi letovišči in poslopji kot pravo mesto letovišč. Žalibog, da le z malimi izjemami slišijo iste židovskemu plemenu, kakor mi je pravil prijatelj, s katerim sva se namenila gor peljati. Parni stroj pelje k večemu le dva velika vagona navzgor, v katerih pa je prostora za 100—120 oseb. Ker sta bila oba vagona polna elegantnega sveta obojega spola, vprašam prijatelja, kdo so neki ti elegantno opravljeni ljudje, v svili in z zlatimi urnimi verižicami. Dragi moj, povedati Ti moram, da med vsemi „pasažerji“ sva samo midva — krščena! In bilo nas je gotovo okoli sto! Mnogim ženskam-gospem je bilo poznati na krivih nosovih židovsko pokoljenje; a manj pa na možkem spolu. Morda so hoteli s civilnim zakonom to napako popraviti?! — (Dalje pride.)

LISTEK.

Potovalne črtice z Ogerskega.

(Spisal M. Mihaeljev. — 1902.)
(Dalje.)

A ker jaz ne pijem rad preognjenega in vina sploh tudi radi zdravja malo, sem hotel zraven piti vodo, ker je bila velika vročina; toda prijatelj je opomnil, da voda po Ogerskem in zlasti v Budapešti ni dovolj snažna, niti zdrava in se je torej same ne sme piti, zato jo pa on skuha, da se spovré in da se „bacili“ (povsod ti nesrečni „bacili“!) vkončajo, potem pa jo zopet vhladi z ledom položivši ga okoli velikega vrča. Ta voda shlajena, sicer ni tako dobra kakor studenčnica, a zdrava, in pije se je lahko brez vse skrbi. Ker je ta moj prijatelj kot štabni zdravnik avtoriteta v zdravilstvu, sem mu rad veroval in sem se ravnal po njegovem svetu. Saj je on predaval v Zagrebu o zdravilstvu in hrvaškem jeziku, drugod pa v nemškem ter je tudi v obeh jezikih obelodanil svoja učenjaška predavanja, ki so bila tudi od zdravilskih kapacitet pohvaljena. Tako sem zvedel eno več, kakor pravi pregovor.

Vožnja k Hentzi-spomeniku.

Ko sva se nekoliko odpočila, sva se peljala po mnogih ulicah čez most na verigah v električnem tramvaju, katerih vozov je brez števila, v Budo. Od tod pa mimo velikega z drevesi nasajenega pokopališča proti Leopoldfeld-u, kjer je malo nad tramvajsko progo velikanska deželna norišnica, katero mi je pokazal prijatelj s prstom. Malo naprej pa je na desno zavod vojaških gojencev (Kadetten-Institut) z mnogimi poslopji z dobro obzidanim velikanskim dvoriščem. Ker je moj prijatelj bil v uniformi z zlatim ovratnikom, naju je straža na vratih takoj pustila na dvorišče, v čegar sredini stoji zares impozanten spomenik junaka generala Hentzi-a, in tako se mi je moja dolgo let goječa želja videti ta spomenik, nepričakovano vendarle izpolnila, za kar pa se imam svojemu tako dobremu prijatelju zahvaliti. Saj ga ne pustè videti vsakemu popotniku, odkar je mažarsko prebivalstvo s svojimi grozečimi demonstracijami prisililo vlado, da so morali spomenik, ki jih je vedno spominjal na njih nezvestobo, odstraniti in to v nedni kraj zunaj mesta! Prišel je nama naproti eden kadetski profesor v stotnikovi uniformi, ki je dobro znan z mojim prijateljem in je tudl Hrvat, po imenu

Niemčić. Ta naju je vodil k spomeniku iz brona. Visok je kakih 12—13 metrov; vlit je v gotičnem slogu. Zdolej okoli okroglega širokega stajališča so izbuknena, ali v „reliefu“, vsa imena padlih junakov, ki so dne 20. maja 1849 pri brambi budimske trdnjave proti Görgöju padli na obzidje iste. General Hentzi leži namreč vrh spomenika na hrbtu smrtno ranjen; angelj božji pa ga venča z lovorcencem na glavi, a z drugo roko mu kaže kviško proti nebesom! Zdolej pod krasnim bronanim kipom pa stoji ta napis: „General Hentzi mit Oberst Abanach und 418 Tapfern starben hier am 20. Mai 1849 den Opfertod für Kaiser und Vaterland!“ Spomina vredno je še to, da nama je pravil gor omenjeni stotnik-profesor, da so bili vsi tisti junaki-graničarji iz križevačke in gjurgjevačke pukovnije. In res, vsi isti priimki končujejo večidel na — ić ali ac, kar spričuje resnico. Bridki občutki so me prešinjali ob tej zgodovinski dogodbi in ob premišljevanju, kakšen političen položaj je bil takrat med Hrvati in upornimi Madžari, in kakšen je pa zdaj! Pa tega si ne upam djati na papir, ker le misli so še brez davka in jih tudi še tako strogi cenzor ne more zapleniti! — Ko sva se g. profesorju - stotniku za

lišče in to svoje stališče tudi izvedo s potrebno energijo. Avstrijska vlada pač ne sme trpeti, da bi se javno ali tajno ščuvalo proti Avstriji in njeni dinastiji, in avstrijski krogi naj ne podpirajo onih elementov, ki so sovražni Avstriji, marveč Avstriji zveste in patrijotiške elemente. Če zmagajo ta načela, so odveč vsi bajonetni in kroglice.

Tako je.

Trst pa je v političnem in socialnem pogledu še osobito podoben velikemu smetišču, v katerem so nakupičeni nevarni mijazmi in eksplozivni elementi, Trst je Avgijev hlev in za izčiščenje tega hleva treba je vse pogumnejšega Herakleja, nego je dosedanji politični zistem.

Dopisi.

Iz učiteljskih krogov. — „Soča“ št. 22 se spodtika nad tem, da se je pri zborovanju goriške podružnice Slomškove zveze predavalo o slovečem pripovedniku in pisatelju slovenskem, Ivanu Svetokrižkem, ter vsled tega sramoti in napada dotične učitelje s podrepniki in privesniki črne suknje in da se dotični učitelji (Slomškarji) odtujujejo svojemu vzvišenemu poklicu, pa devajo v nič učiteljski stan in da ga razpostavljajo roganju itd. itd.

Od „Soče“ smo tega že vajeni in zaradi nje bi ne pomočili niti enkrat peresa, kajti s takimi ljudmi, ki pišejo v „Sočo“ se prepirati, bilo bi preneumno ker že davno vemo, da kar „Soča“ piše, po blatu diši in naš kmet pravi: Bog daj norcem pamet! Teh par vrstic pišem zaradi onih, ki jej slepo sledijo in ne vidijo in nočejo videti, v kaki družini se nahajajo. Torej po „Sočinem“ je oni, ki piše in razpravlja o znamenitih možeh, ako so ti bili slučajno duhovniki, podrepnik in privesek črne suknje, in ako je oni, ki se je potrudil in zbral podatke o njihovem življenju in delovanju, učitelj, tedaj se je ta učitelj po „Sočinem“ nazoru odtujil svojemu vzvišenemu poklicu itd. (kakor zgoraj). Da bi ne bili čitali kaj takega v „Soči“, rekli bi, da se dotičniku meša; no pri take vrste ljudeh že vemo, kako stvari stoje. Tako more pisati le oni, čegar zloba ni daleč od popolne norosti!

In za takim možem caplja goriško „napredno“ učiteljstvo; ta mož mu je vzor in voditelj! Pač pomilovanja vredni!

Po „Sočinem“ nazoru so uzorni najbrž oni učitelji, ki njej sledeč, sejejo med ljudstvo sovraštvo in prepir, brezverstvo in surovost, oni ki napadajo in sramote vsakogar, ki ni njihovega mišljenja in se noče udati njihovega terorizmu itd.

V tem zmislu, se ve, da smo se odtujili, toda ne svojemu vzvišenemu poklicu, ampak ubijalcem in izdajalcem našega naroda, katerega hote gmotno in duševno ubiti edino le iz sebičnih namenov. Take vrste propalice nam ne bodo dajali naukov za naše delovanje! Ker imajo patroni okoli „Soče“ toraj take pojme o vzvišenosti učiteljskega poklica, se nikakor ni čuditi, da nas napadajo in sramotijo in z njimi vsi oni, ki jih z naročevanjem „Soče“ in kakorkoli drugače podpirajo; sramovali bi se, ako bi nas hvalili taki ljudje!

Kadar bomo predavali pri naši podružnici o narodnih izdajalcih in lumpih, tedaj si že izberemo primernejšo snov in podamo sliko o tem ali onem stebru „napredne“ druhali.

Za spominek, na katerem bo mesto križa zidarska žlica, pa se obrnemo s prošnjo do kake prostoizidarske lože ali da kakega anarhističnega odbora: čegar v življenju, tega po smrti!

In ker se „Sočin“ pisun toliko boji blagoslova, ki ga podeljuje katol. vladika katoličanom, (kakor dokazujejo njegovi večkratni napadi v „Soči“ na one, ki so prejeli blagoslov od ljubljanskega škofa ob priliki zborovanja Slomškove zveze), poskrbeti bo ob njegovi smrti za kakega prostoizidarskega velikega mojstra ali pa kakega rabina, da ga oblije z gnojnico,

v kateri se tako rad valja za svojega življenja.

Mi ga za vse to ne zavidamo ne sedaj pa tudi ne po njegovi smrti — vsak po svoje, prosimo pa samo, da tudi on nas pusti na miru, da hodimo po blagoslov, kamor nas srce vleče, da predavamo o tem, kar je nam drago in da postavljamo spominke (ako nam bo mogoče) onim, ki jih zaslužijo.

Iz Brd. — Sneg se je prikazal tudi pri nas ter napravil nam precejšen mraz; boljše zdaj, ko pozni čas, kedar znoj nam sili na obraz. Zato se nadajamo, da poginejo mrčesi, ki glodajo na narodnem telesu. Že zdaj imamo dosti nād, da pride prav srečna pomlad.

Te nade pa množijo se, ko neveste dobre selijo se. N. pr. g. Leopold Mušič v Šmartnem je pripeljal nevesto iz Drnovka, hčer g. Jož. Šfiligov; njegov sin g. France je pripeljal nevesto iz Medane, hčer Perinovo; njegov sin g. Henrik je pripeljal nevesto Josipino iz sosedne hiše Zuchiat, sestro g. župana. Vseh treh so bile isti dan poroke. Naj vse vodijo iste — božje roke!

Iz Kobljeglave. — (Pustne veselice). „Gospod, gospod, počasi hodite, zakaj tema je“, tako je nekdo rekel nekemu gospodu, ko je šel v temi domov in so se mu noge šibile.

Prišel sem v gostilno A. Z. in glej zopet ga vidim tu učenjaka, vzgojitelja mladine! Najprej je držal sam „govor“, potem z drugimi. Temu je sledilo nekaj o „umetnosti“ s kuhinjskim kotlom in z gorko vodo in nekoliko ponesrečen si je hotel obleko prati ker je bila od prejšnjega večera morebiti kaj umazana. Pokazati je hotel tudi, kako zna on krepko za vrat prijati ali to se mu ni posrečilo, pač pa narobe. Potem pustil si je kakor pustna šema obličje barvati.

Potem pokaže na poseben način kakšne podplate ima. Domu gredé vklanjal se je sam sebi, kajti mož je res „velik“! — Ali večkrat se je dotaknil tal celo njegov nos. Prišedši domu in gredoč po stopnicah, čutil se je sam sebi rekoč: Fant, fant, kaj ti delaš!

Ker si je mislil, da so „zunaj“ že dosti poučeni vsi mali in veliki, hotel je pokazati svojo umetnost tudi doma s tem, da je storil svetilki plesati.

Ker pa je bila prosta šolska mladec, se vleže utrujeni kazalec prizorov k počitku in ležal je celi dan, pa si mislil: dobro sem jo pogodil, ne želim sicer drugim te „časti“, pa saj si je tudi najrevnejši v občini sam ne želi. Take in enake veselice napravi ta gospod sebi v čast in v izgled mladini. Na tak način si hoče pridobiti spoštovanje. Oni pa, ki so v to poklicani, morali bi v resnici po vrednosti ceniti take nastope ter izreči o njih svoje mnenje.

Politični pregled.

Državni zbor.

V petkovi seji poslanske zbornice interpeliral je posl. Spinčič min. predsednika zaradi dejstva, da sta se izjemno stanje in nagli sod. naznanila občinstvu po ulicah le v italijanskem jeziku. Zbornica je nadaljevala splošno razpravo o državnem proračunu. Proti je govoril soc. dem. Hannich, ki je trdil, da si je dr. Koerber podvrget parlament le s tem, da je pretil z volilno reformo, češ, da se velike stranke ničesar bolj ne boje nego splošne volilne pravice. Povedal je, da bodo soc. dem. glasovali proti proračunu. Konečno urgira govornik predlogo zak. načrta zaradi oskrbovanja v starosti in onemoglosti ter zaradi tiskovne reforme.

Za njim je govoril krščanski soc. Scheicher, rekel je mej drugim, da bi Nemci bolje storili, ako bi se borili proti židom ne pa proti Slovanom. Njegova stranka da bo pokazala zaupanje vladi le takrat, kadar bo uredila socialno politiko po geslu „Dunaj Dunajčanom, Avstrijo Avstrijcem!“

Posl. Romančuk izreče vladi nezaupanje ter pravi, da bodo Malorusi glasovali proti proračunu. Pod Koerberjem da so Malorusi nazadovali glede števila svojih zastopnikov v državnem in deželnem zboru.

Istrski poslanec dr. Bartoli je zopet skušal dokazati, da so Italijani jagnjeta, a Slovani požrešni volkovi, ki bi radi zatrli italijanski rod v Avstriji. Mož je trdil, da vlada vse povsod podpira Slovence in Hrvate na škodo Italijanov. Zato se italijanski poslanci čutijo tuje v avstrijski zbornici. To zadnje je pač v toliko resnično, da bi vsaj nekateri italijanski poslanci morda raje hodili v Rim na „Monteitorio“, nego na Dunaj.

Posl. Löcker od nemške ljudske stranke je kritiziral potovanje prestolonaslednika v Petrograd.

V Trstu ni irredente.

Mej tem ko je isterski laški poslanec Bartoli v državnem zboru jokalo krogilje solze o preganjanju Italijanov ter tožil, da se ital. posl. čutijo v dun. drž. zboru tuje in je ob enem zatrjeval, da v Primorju ni irredente, pa je vse nekaj drugega razvidno iz govora, ki ga je imel italijanski poslanec Barzilai na nekem nalašč prirejenem metingu v Rimu minule dni. Ta Barzilai je tu javno izrekel, da tržaskih dogodkov ni povzročilo delavsko vprašanje, marveč nezadovoljnost Italijanov zaradi trdovratnosti avstrijske vlade, ker ista po vsej sili hoče poslovati niti primorske, še (!) pod njenim gospodstvom se nahajajoče pokrajine in ker ne dovoli tržaskim Italijanom jedne uboge italijanske univerze. To da je moralo konečno vzbuditi v Italijanih Trsta srd in sovraštvo, za katero da je avstrijska vlada sama odgovorna. Na konci svojega hujskajočega govora je dejal Barzilai, da Italijani pošiljajo svojim tlačnim bratom v Trstu bratski pozdrav in vroče želje po osvoboditvi izpod tujega jarma in osvoboditev, katera bode dala Italiji zopet njene otroke in njene naravne meje“.

Ako se primerjajo te besede z besedami dr. Bartolija, potem je pač verjetno, da se čutijo on in njegovi somišljeniki tuje v avstrijskem državnem zboru ter da bi morda raje sedeli v poslanski zbornici v Rimu. Ti govori pa tudi pričajo, da v Trstu ni irredente.

Ministerska kriza v Italiji.

V Italiji je nastala ministerska kriza in sicer je bila povod istej volitev zborničnega predsednika. Vladni kandidat je bil senator Villa, socialisti pa so hoteli Costo, opozicijo ni hotela voliti. Pri prvi volitvi je dobil Villa 142 glasov, Costale 12, 120 glasovnic je bilo praznih. Ker znaša absolutna večina 147 glasov, kandidat pa ni dobil tega števila, potrebna je bila druga volitev. Tu je dobil Villa 135, Costa 25, a 142 glasovnic je bilo praznih. Izid je povzročil veliko razburjenje, kateremu je sledila ostavka vsega kabineta. Vendar je kralj zopet naročil Zanardelliju da sestavi novi kabinet.

Telesna kazen v Sibiriji.

Ruski car je naročil svojemu pravosodnemu ministru, da začne proučevati vprašanje, kako bi se dalo popolnoma odpraviti telesno kazen kaznjencev v Sibiriji. Minister mora v najkrajšem času predložiti državnemu svetu obširno poročilo in staviti konkretne predloge. Vsi ruski listi z veseljem pozdravljajo to carjevo naredbo.

Domače in razne novice.

Poziv dr. Tumi! — Slovesno in odločno pozivljemo deželnega poslanca dr. Tumo, naj trditev, da je „duhovščina Tolminskega okraja ljudem grozila z večnim pogubljenjem, — ako ne volijo g. Klavžarja“, ali dokaže ali pa javno prekliče. V slučaju, da tega ne stori, imeli ga bomo za nesramnega lažnika in podlega obrekovalca, ki ni vreden naslova: „deželni poslanec“.

Več duhovnikov Tolminskega okraja.

Promocija. — V petek 28. t. m. bode na dunajski univerzi promoviran naš rojak doma iz Solkana, g. Josip Srebrnič, suplent na tuk. gimnaziji, doktorjem modroslovja. Častitamo!

Osebnostna vest. — Kraljeva srbska akademija znanosti v Belemgradu je velezaslužnega slovenskega zgodovinarja g. prof. Simona Rutarja imenovala dopisujočim članom.

Upokojena sta za stalno gg. nadučitelj Ferdinand Vodopivec v Mirnu in Anton Kacafura v Šmartnem.

Za „Šolski Dom“ prejelo naše upravnništvo: preč. g. Ivan Kurinčič, kurat 10 K (ravno toliko za „Alojzijevešče“).

Deželnozborske dopolnilne volitve. — Kakor smo že zadnjič omenili, prično se ta teden prvotne volitve v tolminskem in sežanskem polit. okraju. Na-

glašali smo tudi, da je Slovincem na Goriškem neobhodno potrebna sloga in posebnost, da je potrebno, da njih poslanci v deželnem zboru složno postopajo, ako hočejo kaj koristnega doseči bodisi v narodnem ali pa tudi v gospodarskem oziru. To naj si dobro zapomnijo naši volilci in naj zaradi tega volijo take volilne može, ki bodo dne 20. marca t. l. izbrali take zastopnike našemu ljudstvu v deželnem zboru, ki bodo skupno postopali z vže obstoječo večino slovenskih poslancev.

Volilci tolminskega in sežanskega polit. okraja naj ne poslušajo zdražbarjev, ki se zbirajo okolo „Soče“ in katerim so koristi našega ljudstva deveta briga in je hočejo povsod in vedno izkoriščati le v svoje sebične namene.

„Soča“ je v zadnji svoji številki proglasila svoje kandidate. Za tolminski okraj priporoča Oskarja Gabrščka, za sežanski okraj pa dr. Treota.

Glede Oskarja Gabrščka moramo povedati, da je ta gospod kot bivši deželni poslanec jako površno izpolnjeval svoje poslanske dolžnosti. Njega nismo večkrat videli pri deželnozborskih sejah, v peticijski odsek zadnjega zasedanja pa, v katerem se razpravlja o jako važnih težnjah, kolikor naših občin, toliko tudi posameznikov, bilo ga ni nikdar.

S tem je ta mož dovolj dokazal, da nikakor ne sodi v deželni zbor, ker so mu privatni posli v prvi vrsti pri srcu in ker je sploh z raznimi posli preobložen, tako da se ne more brigati za splošne koristi dežele.

Kar se tiče pa dr. Treota: s tem možem, ki je prišel k nam še le pred kratkim s trebuhom za kruhom, in bi bilo od njega smešno ako bi hotel trditi, da ni prišel k nam zaradi sebe, nego zaradi nas, pa hočejo „Sočani“ loviti slepe miši.

On namreč nima ni aktivne ni pasivne volilne pravice in ne more zaradi tega tudi postavno izvoljen biti. In ravno zaradi tega, ker je bil nepostavno izvoljen, je njegovo izvolitev deželni zbor tudi ovrgel.

Od tačas pa do danes se ni v tem pogledu ničesar spremenilo. V deželnem zboru sedé isti poslanci z istim prepričanjem, da dr. Treota nima ni pasivne ni aktivne volilne pravice in da bi bila njegova makar stokratna izvolitev nepostavna! In vendar so „Sočani“ tako brezvestni, da ga usiljujejo Kraševcem ter da hočejo z njimi — norce bit! Ako jim hočejo iti Kraševci na limanice ako so Kraševcem ljubše kaprice „Sočanov“ nego pa njih lastni interesi, potem naj le pomagajo „Sočanom“ loviti slepe miši. Ako jih bode pa to kasneje hudo bolelo, pripišejo naj si vse te posledice sami!

Jeden faktor pa je, kateri bi ne smel take igre podpirati in ta faktor je: okrajno glavarstvo v Sežani, ki mora, ako se hoče držati postave, izbrisati dr. Treota iz volilnega imenika avberške občine.

Na Tolminskem smo prepričani, da se bodo nakane „Sočanov“ ne le samo izjalovile, nego da bode izid tamošnje volitve za našo stranko še veliko sijajnejši nego je bil oni 5. dec. lanskega leta.

O Kraševcih pa se smemo nadejati, da pridejo konečno k spoznanju, da jim ni nikakor iskati pravih in odkritorskih prijateljev v vrstah „Sočanov“ ter da bodo zato skrbeli, da pošljejo v deželni zbor izkušenega in vestnega zastopnika, kateri pozna popolnoma njih potrebe in ki hoče v deželnem zboru vzajemno z vže obstoječo večino slovenskih zastopnikov, njih koristi tudi krepko in uspešno zagovarjati.

Rodoljubi na Tolminskem in na Krasu, na noge! Podučujte ljudstvo, da se ne bo dalo zapeljati od ljudi, ki je hočejo vporabiti le v svoje osebne svrhe!

Povedati moramo našemu ljudstvu, da „Sočani“ sami že nekako kaptulirajo ter javno priznavajo, da nimajo nobenega upliva več. Še nedavno so pisali v dunajsko „Information“ da dr. Treota najbrže ne bo več kandidiral, — pa če bi njihova stvar pri dopolnilnih volitvah „še tako dobro izpala“ (?!) se položaj za nje ne bo spremenil. Zato pa da hoče njihova stranka — kdo se ne smeje! — agitirati in organizovati („narodni sklad“) zunaj deželnega zbora. Naše ljudstvo torej vidi, da „Sočani“ hočejo z njim igrati le frivolno igro, ko iz nova nastopajo s svojimi kandidaturami.

In za praznimi penami razposajenih burkežev naj bi se lovilo slovensko ljudstvo na Goriškem? Za božjo voljo, zato je pač prepametno in preprevidno!

Za nos so jih vodili! — Ubogi učitelji! Kako so jih imeli za norce! Dokler so jih potrebovali pri volilni agitaciji, so jim obljubovali zastopstvo v deželnem zboru ter res tudi proglasili učitelja Vrtovca kandidatom v tolminskih

kmečkih občinah. Lahkoverno učiteljstvo je obljubam verovalo ter se spustilo v hrupno, ljutopolitično borbo. Toda ves trud je bil zastonj. Po izidu prvotnih volitev je bilo gotovo, da Vrtovec ne bo voljen v kmečkih občinah na Tolminskem. Učitelji so torej zahtevali, da se njihov zastopnik voli v slov. trgih. Tudi to se je učiteljstvu obljubilo. Ko se je pa bližala volitev, se je moral umakniti Vrtovec dr. Tumi — in učiteljstvo je ostalo brez zastopnika v deželnem zboru. Ker ni potrdil deželni zbor vseh volitev, vršile se bodo prihodnji mesec dopolnilne volitve na Krasu in na Tolminskem. Vsakdo je pričakoval, da se Tumova stranka spomni vsaj pri tej lepi priliki svoje obljube ter postavi na Krasu ali na Tolminskem učitelja za kandidata. Toda „prijatelj“ našega učiteljstva so pozabili, da dela obljuba dolg, pozabili so na učitelja Vrtovca ter objavili za Tolminsko kandidaturo veleposestnika Osk. Gabrščka, za Kras pa advokata dr. Treota.

Ako učitelji se zdaj ne sprevidijo, da jih je pri zadnjih deželnozborskih volitvah znana gospoda le zlorabljala in za nos vodila, potem jih moramo odkritosrčno pomilovati.

Iz učiteljskih krogov nam pišejo: „Napredno“ učiteljstvo, ki v „Soči“, v „Učiteljskem Tovaršu in v „Slovenskem Narodu“ napada, sramoti in smeši Slomškarije ter se spotika posebno na blagoslovu, ki ga je podelil prevzvišeni škof ljubljanski članom Slomškove zveze, to učiteljstvo in vsa „napredna“ druhal naj si pokliče v spomin sledeče: (po „Slov. Učitelju“) Še pred tri in pol letom je povodom „Zavezine“ slavnostne skupščine predsednik L. Jelenc govoril na občnem zboru v Ljubljani te-le besede: „Lepše ne more praznovati „Zaveza“ svoje desetletnice, nego da bo mogla z zlatimi črkami zapisati v svojo kroniko, da ste jo, presvetli knez in škof, v X. skupščini počastili s svojo navzočnostjo. Kako bi slov. učiteljstvo ne šlo z veseljem in navdušenjem na svoje težavno delo, ko vidi, da se množe njegovi in šoli toli uplivni prijatelji!“

Ob koncu svojega pozdrava pa prosi g. Luka Jelenc blagoslova škofu vemu delovanju rekoč: „Delo našega ljubega vladike pa naj blagoslovi Bog!“

Tem besedam dostavlja še g. Kosi in jaz se popolnoma ž njim ujemam: Vidite, gospoda, kje ste bili pred tremi leti in kje ste danes. In s takimi tovariši, ki tako naglo spreminjajo svoje nazore, naj bi šlo vse učiteljstvo čez drn in strn? To ni mogoče!

Kdo je toraj kriv, da so razmere v našem stanu take, kakršne so?

Ali jih moremo biti veseli? Mislim, da ne!

Uzor „naprednjaškega“ učitelja. — Krasno zabavo so imeli na račun svojega „naprednega“ učitelja otroci neke šole v goriškem okraju na pustni torek t. l. Ta dan jim gotovo ne pojde tako precej iz spomina. Gosp. učitelj, ki je prebil vso noč v „veseli“ družbi, stopil je na pustni dan s težko glavo v šol. sobo. Zaspanost in pobitost so mu brali šolarji z obraza. Učenje, se ve, ni šlo. Kaj storiti? Sede k mizi, položi težko glavo, na njo in — zaspi. Poredni paglavci, to opazivši zagnali so velik vrišč in vpitje, kar pa našega junaka ni čisto nič motilo v sladkem spanju. Šele, ko je prišel gosp. katehet, storil je konec tej pustnej šali g. učitelja, zbudivši ga iz trdnega spanja. Tisto popoldne ni bilo šole. —

Odpuved poslanca Štrekelja. — Vršec svojo časnikarsko dolžnost, zabeležili smo iz tržaškega lista „Trieste“ vest, da misli g. Štrekelj odložiti svoj deželnozborski mandat.

Nad tem menda bi se vendar ne smel spodtikati noben pameten človek. Ali „Soča“ nam hoče še to zabranjevati. Pa ne samo nad tem se hujuje „Soča“, ker smo zgorej omenjeno vest zabeležili, marveč predstavljajoč si vse za tako hudobno kakor je sama, podtika nam celo, da smo omenjeno vest doposlali mi tržaškemu listu! Ravno to pa, da se „Soča“ tako grdo jezi nad omenjeno vestjo, dokazuje, da temelji ista najbrže na resnici. Naj le „Soča“ isto dementira kolikor jej drago, naj se le sklicuje celo na brzovajko, katero da bi jej bil poslal g. Štrekelj, mi jej čisto nič ne verujemo ter smatramo vso njeno pisarijo za slepilo ter za — futke.

Kakor rečeno, ako nismo poprej pokladali posebne važnosti na to vest, prepričuje nas pa ravno „Sočina“ jeza o tem, da bi utegnila ta vest vendarle resnična biti.

Z dežele nam pišejo: „Soča“ in z njo vse „napredno“ učiteljstvo vedno in pri vsaki priliki kriče, da je duhov-

ščina sovražna učiteljstvu, dasi nam vsakdanji dogodki baš nasprotno dokazujejo. — Pri pogrebu pok. nadučitelja Komavlija v Št. Ferjanu je bilo 7 duhovnikov navzočih. Čemu so prišli? Da pokažejo s tem sovraštvo do učit. stanu? Zaradi bisage, kar se jim tako pogosto očita?!

Od Gabrščka sicer ne pričakujemo spreobrnitve, pač pa bi že bil čas, da bi spregledali oni zaslepljenci, ki ž njim v isti rog trobijo.

Most čez Sočo. — Stari podjetnik Haas, ki je prevzel gradenje tega mosta, je popolnoma opustil delo. Tržaško namestništvo razpisuje novo dražbo za prevzete tega dela. Ta dražba se bode vršila pri stavbenem oddelku namestništva dne 11. marca t. l. ob 11. dopoldne. Potreba je položiti poleg ponudeb tudi pobotnico, s katero se dokaže, da se je vplačalo pri deželni blagajni v Trstu 10.000 K varščine.

Razpis premij za pogozdovanje kraških goličav. — Opozarjamo naše čitatelje na razpis premij za pogozdovanje kraških goličav, katerega priobčujemo na zadnji strani današnjega lista.

Uravnava Soče. — Čuje se, da je načrt za urnavavo Soče in sicer od njenega izliva pa do Gorice že dovršen, ter da se kmalu prične z delom. Istotako čujemo, da se prično v kratkem času študije za izdelovanje načrtov za urnavavo Soče od Gorice proti izviru.

Okrožnica vsem občinskim zastopom v deželi. — V smislu zakona z dne 17. februarja 1864 drž. zak. št. 22 gredo na račun deželnega zaloga prehranitnine za uboge umobolne osebe, ki so pristojne v kaki občini dežele. Ta obveznost deželne uprave gledé prehranitnin za umobolne je odvisna torej od treh predpogojev, ki jih zahteva zakon, in sicer: pristojnost dotične osebe v kaki občini dežele, njeno uboštvo ter potreba, da se jo v svrhu ozdravljenja pospravi v kako norišnico ali pa v oddelek za blazne kake bolnišnice.

Uvažuje, da ima po občepravnih določilih doprinesiti dokazilo oni, ki iz kakega določenega dejstva izvaja pravno posledico, ki gre njemu v prid, obvezani so občinski zastopi doprinesiti dokaz, da so v konkretnem slučaju izpolnjeni ravno omenjeni predpogoji, kakor jih zahteva zakon. Ker pod istimi pogoji so pa občinski zastopi obvezani prenašati prehranitnine — če se izkaže, da oseba ni bila blazna temveč navadno — bolna.

Dokazila je doprinesiti sledečim načinom:

Občinsko pristojnost se dokaže v smislu § 33. zakona z dne 3. decembra 1863 drž. zak. št. 165 se spričevalom pristojnosti, ki mora biti sestavljeno po uzorcu, kakor ga predpisuje dotično zakonsko določilo.

Uboštvo se dokaže z rednim spričevalom uboštva.

To spričevalo pa bi popolnoma ne dokazalo uboštva dotične osebe, če bi se v njem navedla le splošna opazka, da je oseba brez lastnega premoženja in dohodka; isto mora za to obsegti — če je slučaj — tudi izrečno potrdilo o uboštvu tudi onih oseb, koje so po občnem državljskem zakoniku dolžne skrbeti za prehranitev dotičnega umobolnika.

Opaziti je pri tem razun tega določila še posebno določbe § 139. in sledečih občnega državljskega zakonika jemaje ozir tudi na določilo zapopadeno ob sklepu § 154.

Dokaz, da je kaka določena oseba umobolna ter vsled tega nevarna sebi in drugim, ter da je godna za oddajo v kako norišnico, doprinesiti je s posebnim zdravniškim spričevalom (izpraševalno polo) ki mora biti sestavljeno po obstoječih določilih.

Vabijo se zato občinski zastopi, naj opremijo vsako proušno za vsprejem umobolnikov na račun dežele v gornavedenem smislu v svrhu, da se preprečijo nepotrebne pisarije ter da bode deželnemu odboru mogoče brez odloga oddajati umobolnike v norišnico.

Dokler ne dobi županstvo dotičnega odloka od deželnega odbora, skrbeti ima za to, da se drži blaznika pod uspešnim nadzorstvom. Izvzeti so seveda le slučaji opravičene nujnosti. Deželni odbor, deželni glavar: Payer.

Razpis natečaja. — Razpisujejo se na Primorskem tri mesta pot. poljed. učiteljev. Za jedno teh mest določen je italijanski, za drugi dve slovenski, oziroma hrvatski učni jezik.

Dolžnosti potovalnih poljedelskih učiteljev določene so v posebnem službenem navodilu in obstoječim većinomav strokovnem potovalnem poučevanju kmetijskega prebivalstva s tem, da se mu daje poljudna s praktičnimi dokazili združena predavanja o različnih strokah domačega kmetijstva.

Poljedelski potovalni učitelji nastavijo se pogodbeno in za sedaj za jedno poskušno leto; oni so pomožni organi c. kr. namestništva in se pridelijo eventuelno kakemu c. kr. okrajnemu glavarstvu.

Poljedelski potovalni učitelji dobivajo letnino 1800 kron in stalni potni pavšal 1000 kron, kateri prejemki se izplačujejo naprej v mesečnih obrokih.

Po preteku vsakih štirih let popolnoma povoljnega službovanja, poviša se gornja letnina in sicer za štiri štiriletna po 450 kron.

Prosilci za ta mesta vložiti morajo svoje zadostno z dokumenti preskrbljene prošnje z dokazom starosti, avstrijskega državljanstva, dovršenih študij, delovanja v kmetijski praksi in jezikovnega znanja do najdalje 30. marca 1902 pri c. kr. namestništvu.

Oni prosilci, ki so položili skušnjo učiteljske sposobnosti za pouk na kmetijskih šolah ali ono za sadjarstvo in vinarstvo na c. kr. visoki šoli za poljedelstvo na Dunaju, imajo prednost, kakor tudi oni prosilci, ki zamorejo dokazati zadostno znanje drugih deželnih jezikov.

V Trstu, 18. februarja 1902.

C. kr. primorsko namest.

Dr. Emil Holub umrl. — Slavni češki raziskovalec Afrike dr. Emil Holub je umrl minuli petek na Dunaju. Na svojem trudapolnem potovanju si je nakopal bolezen, ki ga ni več zapustila ter ga slednjič položila v grob. Dr. Holub se je porodil 7. okt. 1847 v Holiču na Češkem. Študiral je zdravilstvo in prirodoznanstvo. Kot zdravnik je potoval po južni Afriki in prehodil ves del proti severni in osrednji Afriki. Spisal in obelodanil je več znanstvenih spisov, s katerimi si je pridobil veliko ime. Od svojega potovanja je prinesel seboj veliko zbirko 13.000 predmetov, katere je razstavil na Dunaju in v Pragi. Ob njegovi smrti je izrekel njegovi soprogi sožalje cesar in mnogo visokih dostojanstvenikov. Pogreb je bil v ponedeljek 24. t. m.

Sredstvo proti krtinam. — Kot najboljše sredstvo proti krtinam priporoča se kozje blato. Pravijo, da kozje blato krtom tako smrdi, da ga ne morejo prenašati, zato priporočajo kot sredstvo to blato, katero naj se potrese okoli krtine ali pa da se zamaši s tem blatom luknjo krtine.

Sredstvo za ohranjenje suhih nog ob dežju. — Nič ni bolj nezdravo in neprijetno, kakor ob mokrem vremenu imeti vlažno obualo. Temu se prav lahko odpomore na sledeči način. Novi podplati namažejo se s kuhanim gorkim lanenim oljem. Za zgornje usnje vzame pa se na kako krpico nekoliko ricinovega olja ter se drgne po usnju. Vendar se ne sme prevelike množine ricinovega olja namazati, ker potem postane usnje svetlo, kar nikakor ni lepo in tudi prah zjeda se v usnje da dobi sivkasto barvo, kar vsekako škodi lepoti čevlja. Po vporabi tega sredstva postanejo čevlji ne le samo neprodorni za mokroto, temuč tudi trpežni in jako voljni.

Povodnji v Italiji. — V gorenji Italiji je velika povodenj, ki provzroča mnogo nesreče. V Mentoni je naurje razdrlo mnogo hiš, vendar človek ni noben ponesrečil. Promet je na mnogih krajih ustavljen. Po Beneškem so vsa polja pod vodo.

Silen potres v Kavkazu. — V Kavkazu v Rusiji je bil minuli teden strašen potres. Najhuje je zadeto mesto Šemaha. V tem mestu je porušenih 4000 hiš, število ubitih oseb pa znaša 2000. Vse prebivalstvo mora prebiti na prostem. Potres se je pojavil tudi na daleč okrog, pri vasi Marasa pa je začel bljavati ognjenik.

Zaroka ruskega prestolonaslednika. — V zadnjem času govori se mnogo o zaroki ruskega prestolonaslednika, brata sedanjega carja z jedno črnogorskih princesinj.

Vsled tega je baje odpotovala črnogorska kneginja s svojima dvema hčerama v Rusijo.

Zaradi 10 kron umoril šest oseb. — Delavec Tit Seski, obiskal je nedavno neko poznano rodbino v Likalu. — Družina ga je prijazno sprejela ter je mladi hudodelec v teku govora tudi izvedel, da imajo v hiši celih 10 kron denarja. Polakomnil se je na teh 10 kron ter po noči natihoma vstal, vzel sekiro ter umoril najprej gospodinjo in 16letno njeno hčer. Zatvem je zadavil dva dečka od 2—4 let. Mater od gospodinje in pastirja, ki sta se zbudila ob ropotu, ranil je smrtno nevarno v kuhinji. Na to vzel je onih osodepolnih 10 kron, popil čašo žganja in pobegnil. Ko je zjutraj prišel domov gospodar, ki je imel nočno stražo v tvornici, našel je rodbino umorjeno na grozen način.

Ubijalca dobili so v neki krčmi kjer se je skušal skriti. Za tako zver v človeški podobi bile bi pač še vislice premalo.

Smrt zrakoplovca. — Pred kratkim odšla sta zrakoplovca Sigsfeld in dr. Ping preko Berolina proti Antverpnu. Toda silen veter zanesel jih je proti velikemu jezeru.

Čisto pri tleh hotela sta se rešiti ter skočiti iz zrakoplova. Dr. Fink skočil je srečno, Sigsfeld pa se je zapel v vrvi zrakoplova ter se ni mogel rešiti.

Zrakoplov je vsled spuščenege plina drsal po tleh ter vlekel kakih 50 metrov dalje seboj zrakoplovca, ki je bil mrtev ko se je vstavil zrakoplov.

Narodno gospodarstvo. Čespljevemu drevju v pohvalo.

Marsikatera plemena so ob rasti zelo občutljiva; nektera mnogokrat pozebejo, druga rode zopet le ob ugodnih letinah, iz večine je vzgoja zelo težavna, pri mnogih je obiranje zelo sitno, in slednjič pa sadja še ne moreš lahko prodati.

Pri čespljevem drevju sadjar vseh teh težav skoraj ne pozna, zato se pa to drevje tudi skoraj povsodi nahaja, in to po obširnih posestvih z uzornim kmetijstvom kakor tudi pri revni koči.

Čespljevo drevo je sicer najnavadnejše, pa tudi najkoristnejše sadno drevo, in sicer zaradi naslednjih razlogov:

1. Ni druge vrste sliv, ki bi bile toliko piljubljena jed, kakor so sveže česplje.

2. Česplja se izvrstno suši in je kuhana sladka, a ne kisla kakor druge slive.

3. Iz čespelj se napravlja najbolja čezana in najboljše žganje.

4. Olupljene in posušene česplje brez pešek so najboljša sladka solata (kompot).

5. Čespljevo drevje rodi zelo obilno.

6. Čespljevo drevje je kaj lahko razmnoževati.

Ktero sadno drevje ima vse te dobre lastnosti? Zato se pa čespljevo drevo tudi nahaja po vseh zmerno gorkih krajih in v mrzlejšem podnebjju. — Ni je kmetske hiše, ki bi zanjo ne bilo čespljevega vrta, ni ga potoka, ne vlažne dolinice, kjer bi ne bilo tega koristnega drevesa. — Če pridemo v Banat, v Srem, vidimo tam celo obširne čespljeve vrte, celo velike graščine se pečajo tam s čespljevo vzgojo.

Kdor se hoče baviti s sadjarstvom v velikem, temu je eden prvih pogojev, da se pridelano sadje lahko potrga, oziroma spravlja, in da se tudi velike množine pridelka lahko zmagajo. Česplja se pa lahko otrese, sad se lovi na rjuhe, in videl sem v Banatu, kako so tudi otrsli cele vrte čespelj, ki so jih potem z grabljami spravljali na kupe. Kdor ima toliko čespelj, jih spravi v sode in prilično pozimi žge slivovec, ki se po vsem svetu lahko spečava, in cena mu je toliko višja, kolikor starejši je, zato je mogoče počakati visokih cen.

Pri nas je pa v zadnjem času česplja zelo prišla ob svoje dobro ime, in to iz dveh razlogov. Prvič so razne gliviške bolezni čespljevo drevje močno napadale, vsled česar je bilo malo pridelka, in drugič so naši sadjarji imeli slabe uspehe z novonasajenim drevjem.

Proti boleznim na listju priporočamo čespljevo drevje škropiti kakor trte.

Kar se pa tiče novih nasadov, so pa bili največ zaraditega malouspešni, ker so se za saditev jemali mali korenski izrastki, ki so se izkopali po čespeljnjakih ali pašnikih. Take većinoma trnjeve sadike so malo ali nič vredne, in se ni čuditi, če iz njih ne zrastejo lepa, rodna drevesa. — Tudi čespljevo drevje mora biti pravilno vzgojeno in cepljeno.

Loterijske številke.					
22. februarja.					
Line	56	18	79	50	22
Trst	68	39	30	7	55

Šimenc Fric krčmar v Gosposki ulici hiš. št. 19, „Alla città di Gorizia“

toči raznovrstna bela in črna vina ter postreže z vsakovrstnimi okusnimi jedili.

Triporoča se toplo svojim rojakom v mestu in na deželi.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8

priporoča

pristna bela
in črna vina
iz vipavskih,
furlanskih,

briskih, dal-
matinskih in
isterskih vi-
nogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po želez-
nici na vse kraje avstro-egrske monarhije v
sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja
tudi uzorce.

Cene zmerne. Postrežba poštena.

Razglas!

Živinski semnji v Cerk-
nem v tekočem letu so na
sledede dneve:

1. Sredpostni pondeljek 3.
marca;

2. V sredo 23. aprila;

3. V pondeljek 15. sep-
tembra in

4. V torek 4. novembra.

Županstvo v Cerknem,
dne 21. svečana 1902.

A. Kosmač,
župan.

Kranjsko-primorsko gozdarsko društvo
v Ljubljani.

Razglasilo.

Vsled sklepa XIX. javnega shoda
dne 7. julija 1896. razpisuje se 10
premijs po 20 ali po 40 K za uspešno
pogozdovanje goličav kmečkega po-
sestva pod sledečimi pogoji:

1. Pogozdovanje mora biti leta
1901. ali 1902. izvršeno ter mora
pogozditev obsežati najmanj 0.56 ha
= 1 oral.

2. Vrsto lesa in sadik izbere si
lahko posestnik po svoji volji, samo
morajo biti sadike za krajevne raz-
mere ugodne; nikakor pa ne sme
daljava med sadikami več kot 1.50 m
obsegati.

Posestniki, kateri hočejo za pre-
mije prositi, morajo svoje prošnje
najdalje do konca junija t. l. pri
kranjsko-primorskem gozdarskem
društvu v Ljubljani uložiti, ter v
istih navesti politični okraj, davčno
občino, številke parcel in približne
ploskovne mere pogozdenega zem-
ljišča.

Pogozdovanje prosilcev pregle-
dovalo in presodilo se bode v jeseni
leta 1903., morda nastali pomanj-
kljaji pri pogozditvi se lahko spo-
mladi rečenega leta popravijo.

Premije priznava in prisoja pred-
sedništvo omenjenega društva, ter bo
isto dovoljevalo premije ali pa v go-
tovih slučajih tudi samo priznalna
in pohvalna pisma razdeljevalo.

V Ljubljani, meseca februarja 1902.

Ludovik baron pl. Berg
predsednik.

2000 kolči

slankamenke

ima na prodaj Miha Zamar, po-
sestnik v Barbani št. 6, p. Biljana.

Podpisani priporoča slavnemu ob-
činstvu v Gorici in na deželi svojo

prodajalnico jestvin.

V zalogi ima kave vseh vrst, raz-
lične moke iz Majdičevega mlinu, v Kranju,
nadalje ima tudi raznovrstne pijače na
primer: francoski Cognac, pristni
kranjski brinjevec, domači tropinovec,
fini rum, različna vina, goršice (Senf.)
Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodove
užigalice. — V zalogi se dobé tudi te-
stenine trdke Žnidaršič & Valenčič v
Ilirski Bistrici, ter drugo v to stroko
spadajoče blago. — Postrežba točna in
po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Kutin,

trgovec v Semeniški ulici h. št. 1.
(v lastni hiši)

Anton Fon,

klobučar in gostlničar,

Semeniška ulica št. 6,

ima bogato zalogo raznovrstnih
klobukov

ter toči v svoji krčmi

pristna doma a vina

in postreže tudi z jako ukusnimi
jedili.

Ivan Bednařik

priporoča svojo

knjigoveznico

v Gorici

ulica Vetturini št. 3.

„Narodna Tiskarna“ v Gorici
ulica Vetturini 9.

Ilijada.

Povest slov. mladini.

Prosto po Homerju

pripoveduje

ANDREJ KRAGELJ.

S tolmačem važnejših osebnih
imen ter obsega 273 strani.

CENA:

1 K 40 vin., po pošti 20 vin. več.

Vezana v platno 2 kroni, ozi-
roma 2 kroni 20 vin.

Dobiva se v „Narodni Tiskarni“ v Gorici,
pri knjigotržcih Pallichu v Gorici na
Travniku, pri Schwentnerju v Ljubljani
in Florijanu v Kranju.

Peter Drašček,

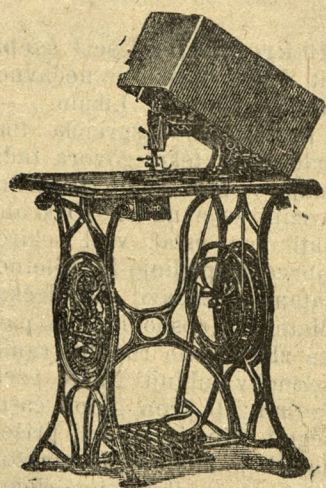
trgovec jedilnega blaga v Gorici,
Stolna ulica št. 2.

Priporoča se p. n. občin-
stvu v Gorici in z dežele.
Prodaja kavino primeso,
sladkor, milo, slanino, riž,
maslo surovo in kuhano,
olje, moko iz Majdičevih
mlinov in vse jestvine.

Zaloga žveplenk
sv. Cirila in Metoda.

Fani Drašček,

zaloga šivalnih strojev v Gorici,
Stolna ulica št. 2.

Prodaja
stroje tudi
na teden-
ske ali
mesečne
obroke.
Stroji so
iz prvih
tovarn ter
najboljše
kakovosti
Priporoča
se slav.
občinstvu.

Rojaki! Spominjajte se o vsaki priliki „Šolskega doma“.

Lepa priložnost!!

Radi pozne zimske sezone, prodajam sledeče
zimsko blago

po lastni ceni

Volneno in bombažasto Jaeger perilo za dame, gospode in otroke.
Volnene in bombažaste rokavice „ „ „ „ „ „
Volnene in bombažaste nogovice „ „ „ „ „ „
Čevlje za dom „ „ „ „ „ „
Volnene šerpe in rute. Kožuhaste ovratnike. Čepice za otroke.

I. Zornik v Gorici,

Gosposka ulica št. 7.

Edina slovenska zaloga vsih potrebščin za dame in
gospode, gg. šivilje in krojače.

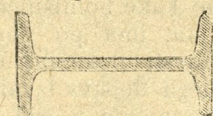
Prosiva zahtevati listke!

Največja trgovina z železjem

Konjedic & Zajec

Gorica, pred nadškofijo hiš. šte. 11.

Za čas stavbe priporoča vse stavbne potrebščine, kakor: cement,
stavbne nosilce, vsakovrstne okove, železje, strešna okna, cevi za stra-
nišča itd. Ima v zalogi orodje za vsa rokodelstva iz najbolj slovečih
tovarn. Opozarja na svojo bogato izber kuhinjskega in hišnega orodja
po brezprimerno nizkih cenah.

Edina zaloga
stavbenih nosilcev

v Gorici.

Pocinkana žica za vinograde po jako snižanih cenah!

Pozor!

Eno krono nagrade izplačava vsakemu, kdor dokaže
s potrdili najine nove ameriške blagajne, da je kupil pri naju za
100 kron blaga.

Prosiva zahtevati listke!

Vsaka gospodinja
in mati

se mora blagrovati, katera
rabi z ozirom na zdravje,
varčnost in dobri okus
Kathreiner-Kneippovo sla-
dno kavo (pristno samo v
znanih izvornih zavitkih).